

2002 YILI OCAK AYI

ÖDEMELER DENGESİ GELİŞMELERİ

Ödemeler Dengesi Gelişmelerinin eski ve yeni sunumuna ilişkin ayrıntılı tablolar, <http://www.tcmb.gov.tr> internet adresinde, “[Yayınlar/Sürekli Yayınlar/Türkiye'nin Ödemeler Dengesi İstatistikleri](#)” başlıkları altında yer almaktadır.

2002 yılı Ocak ayı ödemeler dengesi gelişmelerine ilişkin başlıca hususlar, “Eski Sunum” çerçevesinde aşağıda sunulmaktadır:

A- CARİ İŞLEMLER

Bir önceki yılın aynı ayı ile karşılaştırıldığında, 2002 Ocak ayında dış ticaret açığı % 80,1 oranında azalarak 275 milyon ABD doları olmuştur. Bu gelişmenin ardındaki başlıca neden;

- ihracat gelirlerinin % 9,3,
- bavul ticaretinin % 7,6 artması,
- ithalat harcamalarının (CIF) % 23,9 oranında azalmasıdır.

Diğer taraftan, 2002 yılı Ocak ayında, diğer mal ve hizmetler ile karşılıksız transferlerden elde edilen net gelirler % 30,2 oranında azalarak 518 milyon ABD doları olmuştur.

Sonuç olarak, 2001 yılı Ocak ayında 643 milyon ABD doları açık veren cari işlemler dengesi, 2002 yılı Ocak ayında 243 milyon ABD doları fazla vermiştir.

1- Dış Ticaret

2001 yılı Ocak ayında, 210 milyon ABD doları tutarında **bavul ticareti** gelirinin de ilave edilmesiyle 2.472 milyon ABD doları olarak gerçekleşen **ihracat (FOB)** gelirleri, 2002 yılı Ocak ayında 226 milyon ABD doları tutarındaki **bavul ticaretinin** katkısı ile 2.716 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. 2001 yılı Ocak ayında 87 milyon ABD doları tutarındaki **altın ithalatı** da dikkate alındığında, **ithalat (FOB)** harcamaları 3.857 milyon ABD dolarına ulaşırken, 2002 yılı Ocak ayında, 103 milyon ABD doları tutarındaki **altın ithalatı** da dahil olmak üzere, **ithalat (FOB)** harcamaları 2.991 milyon ABD dolarına düşmüştür.

Bu gelişmeler sonucunda, 2001 yılı Ocak ayında 1.385 milyon ABD doları olan **dış ticaret açığı**, 2002 yılı Ocak ayında % 80,1 oranında azalışla 275 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

(Milyon ABD doları)	Ocak 2001	Ocak 2002	% Değişim
İhracat FOB	2.472	2.716	9,8
Bavul ticareti	210	226	7,6
İthalat FOB	-3.857	-2.991	-22,5

Altın ithalatı	-87	-103	-18,4
Dış Ticaret Açığı	-1.385	-275	-80,1

2-Diğer Mal ve Hizmet Gelir ve Giderleri ile Karşılıksız Transferler

Diğer mal ve hizmet gelirleri ana başlığı altında yer alan **turizm gelirleri**, bir önceki yılın aynı ayına göre % 3,6 oranında azalarak, 215 milyon ABD doları olmuştur. **Faiz gelirleri** söz konusu aylar itibariyle % 10,8 oranında azalarak 224 milyon ABD doları olmuştur. **Diğer mal ve hizmet gelirleri** ise bir önceki yıla göre % 63,3 oranında azalarak 346 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Öte yandan **diğer mal ve hizmet giderleri** incelendiğinde; **turizm giderleri** % 33,6, **faiz giderleri** % 27,8, **diğer mal ve hizmet giderleri** ise % 39,5 oranında azalmış ve sonuç olarak bu kalemler sırasıyla 73, 371 ve 328 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

2002 yılı Ocak ayında, **karşılıksız transferler** kalemi içerisinde yer alan işçi gelirleri % 58,9 oranında azalarak, 172 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

B- SERMAYE HAREKETLERİ

2002 yılı Ocak ayında **sermaye hareketlerindeki (rezerv hariç)** gelişmeler aşağıda özetlenmiştir:

Doğrudan yatırım işlemlerinde, yurtdışında yerleşik kişilerin yurtiçinde yaptıkları net yatırım bir önceki yılın aynı ayına göre 263 milyon ABD doları azalarak 11 milyon ABD doları olarak gerçekleşirken; yurtiçinde yerleşik kişilerin yurtdışında yaptıkları net yatırım 194 milyon ABD doları azalarak 26 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Sonuç itibariyle, **doğrudan yatırımlar** net 15 milyon ABD doları çıkış göstermiştir.

Portföy yatırımları kalemine ilişkin gelişmeler incelendiğinde; uluslararası sermaye piyasalarından, 2002 yılı Ocak ayında 600 milyon ABD doları tutarında **tahvil ihracı yoluyla net borçlanma** gerçekleştirilirken, 2001 yılı Ocak ayında tahvil ihracı yoluyla borçlanma gerçekleştirilmemiştir.

Diğer taraftan, **menkul kıymet yatırımlarında** yurtiçinde yerleşiklerin yurtdışında menkul değer alım-satımlarının, 2001 yılı Ocak ayında 156 milyon ABD doları **net** satım, 2002 yılı Ocak ayında 236 milyon ABD doları **net** alımla sonuçlandığı gözlenmiştir.

Buna karşın, yurtdışında yerleşiklerin net menkul değer alım-satımlarının, aynı aylarda sırasıyla 1.024 milyon ABD doları ve 56 milyon ABD doları net alım gösterdiği gözlenmektedir.

Sonuç olarak, **portföy yatırımları**, 2001 yılı Ocak ayında 1.180 milyon ABD doları, 2002 yılı Ocak ayında 420 milyon ABD doları tutarında net girişle sonuçlanmıştır.

Uzun vadeli sermaye hareketlerinde 2001 yılı Ocak ayında 121 milyon ABD doları, 2002 yılı Ocak ayında ise 325 milyon ABD doları net çıkış gerçekleşmiştir.

Bu başlık altında yer alan kalemlerden; **uzun vadeli döviz kredisi kullanımları** 799 milyon ABD dolarından 611 milyon ABD dolarına düşmüş olup, söz konusu azalış diğer sektörlerin borçlanmasındaki 263 milyon ABD dolarlık azalıştan kaynaklanmıştır.

Anapara geri ödemeleri 2002 yılı Ocak ayında, 877 milyon ABD dolarından 1.012

milyon ABD dolarına çıkmıştır.

Kredi mektuplu döviz tevdiat hesaplarında, 2001 yılı Ocak ayında 43 milyon ABD doları çıkış gözlenirken, 2002 yılı Ocak ayında 76 milyon ABD doları artış gözlenmiştir.

Kısa vadeli sermaye hareketleri-Varlıklar bölümünün, **verilen krediler** kaleminde 2001 yılı Ocak ayında 37 milyon ABD doları tutarında yurtdışına kredi açılırken, 2002 yılı Ocak ayında bu tutar 101 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. **Bankaların yurtdışı muhabirleri nezdindeki döviz mevcutları** kaleminde, 2001 yılı Ocak ayında 1.772 milyon ABD doları, 2002 yılı Ocak ayında ise 1.413 milyon ABD doları azalış gözlenmiştir.

Kısa vadeli sermaye hareketleri-Yükümlülükler toplam olarak incelendiğinde, 2001 yılı Ocak ayında 65 milyon ABD doları artış, 2002 yılı Ocak ayında ise 693 milyon ABD doları azalış gözlenmiştir. Bunun içerisinde, **Bankalarca sağlanan krediler** kaleminde 2001 yılı Ocak ayında net 253 milyon ABD doları kullanım gerçekleşirken, 2002 yılı Ocak ayında net 82 milyon ABD doları geri ödeme gerçekleşmiştir.

Diğer sektörlere ait **Ticari krediler** kaleminde 2001 yılı Ocak ayında net 256 milyon ABD doları, 2002 yılı Ocak ayında ise net 133 milyon ABD doları geri ödeme gerçekleşmiş; **Nakit döviz kredilerinde** 2001 yılı Ocak ayında net 31 milyon ABD doları, 2002 yılı Ocak ayında ise net 76 milyon ABD doları geri ödeme gerçekleşmiştir. Sonuç olarak, **kısa vadeli yükümlülükler** kapsamında yer alan **sağlanan krediler** kalemi, sırasıyla 34 milyon ABD doları ve 290 milyon ABD doları net geri ödeme göstermiştir.

Mevduat hesapları, 2001 yılı Ocak ayında 99 milyon ABD doları artmış, 2002 yılı Ocak ayında ise özellikle, yurtdışında yerleşik bankaların bankalar nezdindeki hesaplarında gözlenen azalışa bağlı olarak 403 milyon ABD doları tutarında azalış göstermiştir.

C- REZERV HAREKETLERİ

Resmi rezervler 2001 yılı Ocak ayında 2.658 milyon ABD doları, 2002 yılı Ocak ayında ise 404 milyon ABD doları artmıştır.